

RISIKORAPPORT 2016

Søjle III – oplysninger i henhold til CRR artikel 431 - 455

1. Formål og indhold

Formål

Hensigten med nærværende risikorapport er at leve op til søjle III-oplysningsforpligtelserne i CRR-forordningen, hvorefter der skal stilles en række oplysninger om pengeinstitutters risikoprofil og kapitalbehov til rådighed for omverdenen. Formålet er, at omverdenen får et bedre grundlag til at vurdere det enkelte pengeinstitut herunder Langå Sparekasse.

Indhold

Rapporten er inddelt i følgende afsnit:

1. Formål og indhold
2. Risikostyringsmålsætninger og risikopolitik
3. Kapitalgrundlag
4. Kapitalkrav herunder opgørelse af solvensbehov
5. Kreditrisikojusteringer
6. Anvendelse af ECAI i forhold til risikovægtede poster
7. Eksponeringer mod markedsrisiko
8. Operationel risiko
9. Eksponeringer mod aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen
10. Eksponeringer mod renterisici i positioner, der ikke indgår i handelsbeholdningen
11. Aflønningspolitik
12. Gearing
13. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker

Den samlede risikorapport incl. ledelseserklæringer indeholdt i punkt 2. er godkendt på bestyrelsesmødet i Langå, den 21. februar 2017

Bestyrelsen for Langå Sparekasse

Michael K. Andreasen
Formand

Per Nielsen
Næstformand

Erik Møller
Revisionsudvalgsansvarlig

Per Kvorning

Karl Ostrowski

Kirting Olesen

Birthe Rusike

2. Risikostyringsmålsætninger og risikopolitik

Langå Sparekasse er eksponeret i forhold til forskellige risikotyper. Sparekassens bestyrelse fastlægger med udgangspunkt i forretningsmodellen og de strategiske målsætninger relevante risikopolitikker samt principper for risiko- og kapitalstyring. Formålet med politikkerne for risikostyring er at minimere tab, der kan opstå som følge af uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Sparekassen har en række værktøjer til identifikation og styring af risici. Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udvikling i risici og udnyttelse af tildelte risikorammer. Den daglige risikostyring foretages af direktionen.

De væsentlige risikoområder for sparekassen er: kredit, markedsrisiko, likviditet og operationelle risici. Langå Sparekasses bestyrelse foretager løbende og mindst en gang om året en vurdering af de enkelte og samlede risici og tager i den forbindelse stilling til, om risiciene er acceptable.

Risikostyringen behandles endvidere i sparekassens revisionsudvalg. Udvalget består af medlemmer af sparekassens bestyrelsen. Revisionsudvalget har bl.a. til opgave at gennemgå regnskabs- revisions- og sikkerhedsmæssige forhold og at overvåge de interne kontrol- og risikostyringsystemer.

Langå Sparekasse har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en risikoansvarlig. Henset til sparekassens størrelse er direktionen udpeget hertil. Den risikoansvarlige udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om Langå Sparekasses risikostyring. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risikopåvirkninger påvirker eller kan påvirke sparekassen.

Der er for den risikoansvarlige udarbejdet en instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. Planen forelægges bestyrelsen.

Særligt om kreditrisiko

Den væsentligste risiko i Langå Sparekasse er kreditrisikoen, defineret som tab som følge af debitors misligholdelse af betalingsforpligtelser over for sparekassen. Bestyrelsen har inden for rammerne af den vedtagne forretningsmodel i kreditpolitikken fastlagt de overordnede principper for kreditgivning og foretager bevilling af de største engagementer. Bestyrelsen har endvidere videregivet beføjelser til direktionen.

Langå Sparekasses kreditpolitik fastsætter, at sparekassens risikoprofil på kreditområdet skal være passende forsigtig. Følgende centrale elementer fra kreditpolitikken kan fremhæves:

Sparekassens målgrupper er kreditmæssigt stærke private kunder og mindre/mellemstore erhvervsvirksomheder.

Der ønskes som udgangspunkt ikke eksponeringer, der overstiger 10 % af sparekassens kapitalgrundlag. Med baggrund i tilsynsdiamantens pejlemærke for store engagementer styrer sparekassen efter, at summen af store eksponeringer aldrig overstiger 75 % af kapitalgrundlaget.

Langå Sparekasse ønsker, at den samlede kreditrisiko begrænses via en branchemæssig spredning. Det er målsætningen, at udlån og garantier til fast ejendom og gennemførelse af byggeprojekter ikke overstiger 10 % af de samlede udlån og garantier. For erhvervskunder under ét må der maksimalt være en eksponering på 50 % af de samlede udlån og garantier.

Sparekassen er tilbageholden med at yde kredit uden sikkerhed i kundens aktiver eller anden form for sikkerhed.

Bestyrelsen har vedtaget principper for rapportering for kreditområdet. Bestyrelsen modtager mindst hvert kvartal rapportering på kreditområdet. Mindst 1 af de årlige rapporteringer er fuldstændige rapporter, mens øvrige rapporteringer kan være mindre omfattende.

Markedsrisiko

Langå Sparekasses bestyrelse har i markedsrisikopolitikken fastlagt de overordnede rammer og principper for styring af sparekassens markedsrisiko. Ved markedsrisiko forstås risikoen for, at dagsværdien af finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter ændrer sig som følge af ændringer i markedspriser. Sparekassens markedsrisici omfatter: renterisici, aktierisici og i meget begrænset omfang valutarisici. Sidstnævnte vedrører alene kontantbeholdning til kunders rejsebrug og omtales derfor ikke yderligere. Det er sparekassens grundlæggende målsætning vedrørende markedsrisici, at der føres en forsigtig og konservativ markedsrisikopolitik, hvor der primært investeres i likvide danske børsnoterede obligationer med en relativ lav renterisiko. Investering i aktier består af børsnoterede aktier samt sektoraktier.

I markedsrisikopolitikken identificeres forskellige former for markedsrisici, og der angives specifikke grænser for, hvor stor risiko Langå Sparekasse ønsker at påtage sig. Bestyrelsen har fastsat følgende grænser for sparekassens markedsrisici målt i % af kapitalgrundlaget:

- Renterisikoen må maksimalt udgøre 8 %.
- Kursværdien af børsnoterede danske aktier må maksimalt udgøre 30 %.
- Børsnoterede udenlandske aktier 10 %.
- Unoterede danske aktier 5 %.
- Valutaindikator 1 må maksimalt udgøre 15 %.

Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udviklingen i markedsrisiciene.

Direktionen og regnskabsafdelingen har ansvaret for opgørelse, overvågning samt kontrol og rapportering af markedsrisici. Beregningen af markedsrisici anvendes til følgende formål:

- Løbende opfølgning på sparekassens risici
- Løbende rapportering til direktion og bestyrelse
- Rapportering af kapitalprocenter til myndigheder

Overvågningen sker ved hjælp af et risikostyringsystem fra SDC (sparekassens datacentral). Såfremt en position overskrider direktionens samlede rammer og beføjelser, rapporteres der straks til bestyrelsen herom.

Likviditetsrisiko

Bestyrelsen har fastsat, at likviditeten skal være forsvarlig og tilpas forsigtig til at understøtte Langå Sparekasses forretningsmodel. Dette sikres primært ved en målsætning om, at likviditetsoverdækningen jf. CRR artikel 411-428 til en hver tid skal være mindst 50 procentpoint over det til enhver tid gældende LCR dækningskrav. Sparekassen har endvidere fastsat skærpet overvågning af likviditets situationen, såfremt LCR niveauet ændres væsentligt. Det er endvidere målsætningen, at kundeindlån skal kunne finansiere kundeudlånene, således at sparekassen forbliver uafhængig af ekstern funding.

Bestyrelsen har endvidere besluttet en politik på likviditetsområdet, der fastlægger den overordnede risikoprofil og den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling med henblik på at understøtte sparekassens forretningsmodel. Endvidere er der besluttet retningslinjer for sparekassens opgørelse af likviditetsrisikoen samt for finansieringsstrukturen. Endelig er der fastlagt en overordnet beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet/funding.

Styringen af den samlede likviditet sker for at sikre, at omkostningerne til likviditetsfremskaffelse ikke stiger uforholdsmæssigt meget og for at undgå, at manglende funding forhindrer sparekassen i at opretholde den vedtagne forretningsmodel. Ultimativt skal likviditetsstyringen sikre, at sparekassen altid er i stand til at opfylde sine betalingsforpligtelser.

Likviditetsstyringen foregår via en række styringsmekanismer. Den kortsigtede likviditet styres via faste mål for likviditetsreserven kombineret med stresstest. Den langsigtede likviditet styres via stresstest og fokus på den strategiske fundingstruktur.

Regnskabsafdelingen har ansvaret for den løbende rapportering om likviditetssituationen. Den risikoansvarlige overvåger og rapporterer, hvorvidt likviditetsrisikoen ligger inden for de udstukne rammer.

Sparekassens bestyrelse modtager på hvert ordinære bestyrelsesmøde rapportering om sparekassens likviditetssituation.

Operationelle risici

Langå Sparekasse er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici, herunder uhensigtsmæssige procedurer, menneskelige fejl, systemmæssige fejl og eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Bestyrelsen har i politik for operationelle risici angivet en ramme for identifikation, vurdering, overvågning og styring af den operationelle risiko. Derudover har sparekassen politikker for IT-sikkerhed, kontroller og forsikring, der understøtter den operationelle risikostyring.

Det er den grundlæggende målsætning at begrænse de operationelle risici under hensyn til de omkostninger, som er forbundet hermed.

Et væsentligt område ved vurderingen af sparekassens operationelle risici er IT-forsyningen. Ledelsen forholder sig løbende til IT-sikkerheden, herunder til beredskabsplaner og nødplaner, som har til hensigt at sikre IT-driften trods eventuelle kritiske begivenheder.

Der foretages en løbende registrering af de tab og begivenheder, som vurderes at kunne henføres til operationelle risici. Registreringen danner baggrund for en vurdering af, om forretningsgange etc. bør justeres med henblik på at undgå eller minimere operationelle risici. Den eksterne revision gennemgår og vurderer endvidere løbende Langå Sparekasses forretningsgange.

Bestyrelsen modtager regelmæssigt rapportering, der beskriver sparekassens operationelle risici.

Ledelseserklæringer

Langå Sparekasses bestyrelse og direktion har den 21. februar 2016 godkendt risikorapporten for 2016. Det er bestyrelsens vurdering, at Langå Sparekasses risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringsystemer er tilstrækkelige i forhold til sparekassens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af Langå Sparekasses overordnede risikoprofil i tilknytning til sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af sparekassens risikoforvaltning, herunder af, hvordan sparekassens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi, materiale og rapporteringer forelagt for bestyrelsen af sparekassens direktion, af den risikoansvarlige og af den complianceansvarlige samt på grundlag af evt. af bestyrelsen indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser, at forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser, at en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de

fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser, at de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Langå Sparekasses forretningsstrategi er baseret på sparekassens vision og værdigrundlag om at

- ...være en stærk, troværdig og attraktiv samarbejdspartner for sine kunder
- ...være værdiskabende i forhold til kunder, garantanter, medarbejdere og lokalsamfundet
- ...være troværdig, faglig kompetent, markedsorienteret og forblive selvstændig

Langå Sparekasse ønsker en indtjening, der dækker de samlede driftsomkostninger og som sikrer en robust kapitalbase. Kapitalen skal være tilstrækkelig til at kunne understøtte forretningsmodellen og skal til en hver tid kunne sikre den fornødne handlefrihed. Kapitalen skal kunne klare vækst i forhold til nye kunder og være stor nok til, at sparekassen kan følge udviklingen hos bestående kunder.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående tabel, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt Langå Sparekasses aktuelle tal for diverse grænseværdier.

Tilsynsdiamanten

	Tilsynsdiamant	Langå Sparekasses opfyldelse pr. 31/12 2016
Udlånsvækst	20 %	-1,9 %
Store eksponeringer	125 %	0,0 %
Likviditetsoverdækning	> 50 %	450,4 %
Funding ratio	< 1	0,3
Ejendomseksponering	< 25 %	9,0 %

Sammensætning af bestyrelsen

Langå Sparekasses bestyrelsesmedlemmer besidder udover ledelsesposten i sparekassen et antal øvrige ledelsesposter:

Bestyrelsesformand, Michael Andreasen	2 øvrige ledelsesposter
Per Kvorning	6 øvrige ledelsesposter
Erik Møller	2 øvrige ledelsesposter
De øvrige bestyrelsesmedlemmer	ingen ledelsesposter

Langå Sparekasse følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen en gang årligt, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om sparekassens risici til at sikre en forsvarlig drift af Langå Sparekasse.

Bestyrelse har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskelle i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder. Blandt andet er det et mål, at mindst 2 af bestyrelsen skal udgøres af det underrepræsenterede køn. Ultimo 2016 er der 6 mandlige og 1 kvindeligt bestyrelsesmedlem(mer). Derudover er det bestyrelsens vurdering, at der er god spredning på bestyrelsens baggrund og kvalifikationer.

Langå Sparekasse har nedsat et revisionsudvalg. Der har i 2016 været afholdt 7 møder i revisionsudvalget. Den samlede bestyrelse har afholdt 16 møder i alt.

3. Kapitalgrundlag

Langå Sparekasses kapitalgrundlag består udelukkende af ren egentlig kernekapital og opgøres som følger:

Opgørelse af kapitalgrundlag

Garantkapital pr. 31.12.2016	7.393
Opskrivningsshenlæggelser	0
Fradrag for ramme til indfrielse af garantkapital	-500
Overført overskud tidligere år	115.301
Forsigtig værdiansættelse	-353
Årets overskud	4.658
Egentlig kernekapital før fradrag	126.499
Fradrag for ikke-væsentlige kapitalandele i den finansielle sektor	-9.371
Egentlig kernekapital efter fradrag (kapitalgrundlag)	117.128

4. Kapitalkrav – herunder opgørelse af solvensbehov

Metode til vurdering af om den interne kapital er tilstrækkelig

Langå Sparekasses metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger Langå Sparekasses ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) er sparekassens egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som sparekassen påtager sig. Bestyrelsen drøfter minimum en gang årligt fastsættelsen af den interne kapital (solvensbehovet), for at sikre, at den er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter. Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra sparekassens direktion. Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på den interne kapital (solvensbehovet), herunder stress-niveauer samt vækstforventninger. Dette gælder også, selvom tilsynets benchmarks anvendes. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af Langå Sparekasses interne kapital (solvensbehov), som skal være tilstrækkelig til at dække sparekassens risici og understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for Langå Sparekasses interne kapital (solvensbehov), herunder hvilke risikoområder og benchmarks der bør tages i betragtning ved beregningen af den interne kapital (solvensbehovet).

Den interne kapital (solvensbehovet) opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet. Finanstilsynet har udsendt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både tilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel, som Langå Sparekasse anvender, bygger på 8+ metoden, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 pct. af de risikovægtede poster (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af de risikovægtede poster.

Derudover opstilles i tilsynets vejledning benchmarks for, hvornår tilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller benchmarks på de fleste områder, vurderer Langå Sparekasse på alle områder, om de angivne benchmarks i tilstrækkelig grad tager hensyn til sparekassens risici, og har i nødvendigt omfang foretaget individuelle tilpasninger. Til det formål anvendes Langå Sparekasse egen historik.

Opgørelse af den interne kapital (solvensbehovet):

Pr. 31.12.2015	1.000 kr.	%
1) Søjle I-kravet (8 pct. af den samlede risikoeksponering)	42.887	8
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0
+ 3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	1.166	0,22
+ 4) Kreditrisici, heraf		
4a) Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	291	0,05
4b) Øvrig kreditrisici	0	0,00
4c) Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer	1.193	0,22
4d) Koncentrationsrisiko på brancher	964	0,18
+ 5) Markedsrisici, heraf		
5a) Renterisici	9.343	1,74
5b) Aktierisici	351	0,07
5c) Valutarisici	0	0,00
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	536	0,10
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0
Total = kapitalbehov/solvensbehov		
- Heraf til kreditrisici (4)	2.448	0,46
- Heraf til markedsrisici (5)	9.694	1,81
- Heraf til operationelle risici (7)	536	0,10
- Heraf til øvrige risici (2+3+6+8+9)	1.166	0,22
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+10)	42.887	8
Den samlede risikoeksponering (Solvensbehov)	56.732	10,58

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen kræver, at sparekassens ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af den interne kapital (solvensbehovet) samt de risici som ledelsen finder, at sparekassen har påtaget sig. Derudover skal bestyrelse og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Langå Sparekasse en del af den generelle fastlæggelse af den interne kapital (solvensbehovet).

Opgørelse af solvensbehovet på de enkelte risikokategorier

Kreditrisici:

4a) Langå Sparekasses store engagementer (over 2 % af kapitalgrundlaget samt privatkunder over 1 % af kapitalgrundlaget) med svaghedstegn udgør i alt 13,0 mill.kr. Engagementerne er afdækket med sikkerheder opgjort efter et forsigtighedsprincip for 3,2 mill.kr. Der er nedskrevet for 9,5 mill.kr. Tilbage er der 0,3 mill.kr., der reserveres. Der er ikke foretaget fradrag for 8% solvensreservation under punkt 1)

4b) Under øvrige kreditrisici er det vurderet, at der ikke er særlige brancher-, områder eller koncentrationer af sikkerheder, der kan give problemer. Det vurderes tillige at sparekassen ikke er eksponeret i kunder eller brancher særlig eksponeret for valuta eller renterisici. Derudover er øvrige svage engagementer gennemgået og der er i forbindelse med dette ikke identificeret yderligere solvensbehov.

4c) Langå Sparekasses 20 største engagementer udgør 17,6 % af den samlede udlånsmasse. I forhold til Finanstilsynets vejledning solvensreserveres 1,2 mill.kr.

4d) Langå Sparekasse har generelt en god spredning på forskellige brancher. Do er der i forhold til Finanstilsynets vejledning solvensreserveres 0,9 mill.kr.

Markedsrisici:

5a) Langå Sparekasses renterisici kan primært henføres til beholdningen af børsnoterede obligationer. Placering i obligationer sker med det formål at placere overskydende likviditet. Udgangspunktet i beregningen er direktionens maksimale bemyndigelse i henhold til afgivet instruks. En stresstest viser, at såfremt renten stiger med 1 %, vil sparekassen få et kurstab på 9,3 mill.kr.

5b) Langå Sparekasses beholdning af børsnoterede aktier svarer til ca. 14% af kapitalgrundlaget. Der foretages følsomhedsberegninger med henblik på at vurdere, om der skal afsættes ekstra kapital til imødegåelse af tab på aktiebeholdningerne. Stressniveauerne i følsomhedsberegningerne skal fastsættes under hensyntagen til bevægelserne på de aktiemarkeder, hvor sparekassen er eksponeret. Sparekassens aktieeksponering i handelsbeholdningen består overvejende af danske aktier tilknyttet OMX C20-indexet, hvorfor netop dette index anvendes i følsomhedsberegningerne.

Viser analysen, at sparekassens tabsrisiko i usandsynlige, men ikke helt utænkelige, stress-scenarier ikke er dækket af søjle I kravet, skal sparekassen afsætte et søjle II tillæg til dækning af sparekassens særlige aktierisici i handelsbeholdningen. Sparekassen har i den forbindelse afsat 0,3 mill.kr.

Operationelle risici:

Der er afsat et beløb til operationelle risici under punkt 1). Da bestyrelsen vurderer, at sparekassen har en simpel forretningsmodel, en velfungerende organisation, passende forretningsgange og IT-systemer

afsættes ikke yderligere kapital hertil. I forbindelse med ansættelse af nye medarbejdere og åbningen af ny filial er der afsat 0,5 mio. til afdækning af denne risiko.

Opgørelse af de risikovægtede eksponeringer i henhold til minimumskapitalkravet

Langå Sparekasse beregner de risikovægtede eksponeringer i henhold til standardmetoden og skal derfor opgøre minimumskapitalkravet indenfor hver eksponeringsklasse. Dette fremgår nedenfor.

1.000 kr.	Minimumskapitalkravet på 8%
Eksponeringer mod institutter	909
Eksponeringer mod selskaber	357
Detaleksponeringer	22.469
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	1.459
Eksponeringer ved misligholdelse	2.266
Eksponeringer forbundet med særlig høj risiko	0
Eksponeringer i form af særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer	0
Aktieeksponeringer	1.318
Andre poster	1.156
Kapitalkrav i alt	29.934

Kontracyklisk (modcyklisk) Buffer:

I lyset af finanskrisen og de procykliske mekanismer, der bidrog til dens opståen og forstærkede dens virkning, er der i CRR-forordningen indført krav om en kontracyklisk kapitalbuffer, der alene sættes i kraft i perioder med en overnormal udlånsvækst. Hensigten hermed er at sikre, at kreditinstitutter i perioder med økonomisk vækst opbygger et tilstrækkeligt kapitalgrundlag til at dække tab i kriseperioder.

Den kontracykliske buffer opbygges, når den samlede vækst i udlån anses for at bidrage til opbygningen af systemisk risiko, og nedbringes i kriseperioder. Buffersatsen fastsættes af myndighederne i de enkelte EU-lande. I Danmark fastsættes buffersatsen af Erhvervsministeriet på baggrund af udvalgte indikatorer, bl.a. udlån i forhold til BNP i Danmark.

Langå Sparekasse har alene krediteksponeringer i Danmark. Den gældende danske kontracykliske buffersats andrager 0 pct., hvorfor Langå Sparekasse ikke har en kontracyklisk kapitalbuffer.

5. Kreditrisikojusteringer

Langå Sparekasse foretager nedskrivning på udlån efter reglerne i regnskabsbekendtgørelsen, når der er indtrådt objektiv indikation for værdiforringelse, som har en virkning for de forventede fremtidige betalinger. Nedskrivningen udgør forskellen mellem bogført værdi og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger.

Langå Sparekasse foretager en individuel vurdering af alle signifikante og bonitetsmarkerede udlån. Objektiv indikation for værdiforringelse anses for at være indtrådt, hvis et eller flere af følgende kriterier er opfyldt:

- låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder,
- låntager overholder ikke indgåede betalingsforpligtelser,
- pengeinstituttet yder låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville være overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder, eller
- det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller bliver underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

Langå Sparekasse foretager en gruppevis vurdering af alle udlån, der ikke nedskrives individuelt. Den gruppevise vurdering foretages på baggrund af en makroøkonomisk segmenteringsmodel, hvor inddelingen i homogene grupper efter kreditrisiko er baseret på udlån fordelt på sektorer og brancher.

For hver gruppe er der fastlagt en statistisk sammenhæng mellem et antal forklarende makroøkonomiske variable (arbejdsløshed, boligpriser, antal konkurser, rente m.v.) og konstaterede tab. Det er således ændringer i de forklarende makroøkonomiske variable, som udtrykker, at der er indtruffet en objektiv indikation for værdiforringelse, som har en indvirkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme.

Krediteksponeringer fordelt på eksponeringsklasser:

1.000 kr	Værdien af eksponeringer efter regnskabsmæssige værdjusteringer og nedskrivninger og før hensyntagen til virkningerne af kreditrisikoreduktion
Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker	199.907
Eksponeringer mod institutter	54.009
Eksponeringer mod selskaber	8.237
Detaileksponeringer	464.918
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	55.822
Eksponeringer ved misligholdelse	54.356
Eksponeringer forbundet med særlig høj risiko	0
Eksponeringer i form af særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realobligationer	0
Aktieeksponeringer	16.486
Andre poster	107.108

Krediteksponeringer fordelt på brancher:

	Eksponering før værdiregulering %
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	3
Industri og råstofudvikling	1
Energiforsyning	0
Bygge- og anlæg	3
Handel	4
Transport, hoteller og restauranter	1
Information og kommunikation	0
Finansiering og forsikring	1
Fast ejendom	6
Øvrige erhverv	6
I alt erhverv	25
Private	75
I alt	100

Værdiforringerede krediteksponeringer og individuelle nedskrivninger fordelt på brancher:

1.000 kr.	Udlån og garanti-debitorer med OIV (Bonitetskategori 1)	Individuelle nedskrivninger hensættelser ultimo året	Udgiftsførte beløb vedr. værdireguleringer og nedskrivninger i løbet af perioden
Offentlig myndighed	0	0	0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	990	300	-25
Industri og råstofudvikling	897	398	234
Energiforsyning	0	0	0
Bygge- og anlæg	801	796	243
Handel	1.012	36	33
Transport, hoteller og restauranter	0	0	0
Information og kommunikation	0	0	-29
Finansiering og forsikring	1335	809	0
Fast ejendom	3.437	262	-16
Øvrige erhverv	9.064	7.749	-55
I alt erhverv	17.536	10.350	385
Private	30.202	20.179	1.921
I alt	47.738	30.529	2.306

Bevægelser på værdiforringede krediteksponeringer som følge af værdireguleringer og nedskrivninger:

1.000 kr.	Individuelle nedskrivninger / hensættelser		Gruppevise nedskrivninger / hensættelser	
	Udlån	Garanti-debitorer	Udlån	Garanti-debitorer
Akkumulerede nedskrivninger / hensættelser primo på udlån og garantier	27.747	800	1.757	0
Bevægelser i året:				
Valutakursregulering	0	0	0	0
Nedskrivninger / hensættelser i årets løb	4.198	0	229	0
Tilbageførsel af nedskrivninger / hensættelser foretaget i tidligere regnskabsår, hvor der ikke længere er objektiv indikation for værdiforringelse eller værdiforringelsen er reduceret	-1.916	0	-277	0
Andre bevægelser	0	0	0	0
Værdiregulering af overtagne aktiver	0	0	0	0
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet / hensat	0	300	0	0
Akkumulerede nedskrivninger / hensættelser ultimo på udlån og garantidebitorer	30.029	500	1.709	0
Summen af udlån og garantidebitorer, hvorpå der er foretaget individuelle nedskrivninger / hensættelser (opgjort før nedskrivninger / hensættelser)	36.977	2.194	282.125	0

6. Anvendelse af ECAI i forhold til risikovægtede poster

Langå Sparekasse anvender SDC (datacentral), som modtager eksterne kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services via SIX Financial. Der foretages en løbende IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

SDC har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede poster under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR forordningen.

Efterfølgende tabel viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklassers til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker.

Kreditkvalitetstrin	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20%	0%
2	A+ til A-	50%	20%
3	BBB+ til BBB-	100%	50%
4	BB+ til BB-	100%	100%
5	B+ til B-	150%	100%
6	CCC+ og under	150%	150%

Eksponeringsklasser hvor der anvendes kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services

Eksponeringsklasse 1.000 kr.	Eksponeringsværdi inden risikovægtning	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin
Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker	199.709	0
Eksponeringer mod institutter	54.010	11.367

I Langå Sparekasses kapitalgrundlag er der fratrukket eksponeringer mod institutter på 9.371 t.kr.

7. Eksponering mod markedsrisiko

Kapitalgrundlagskrav vedrørende markedsrisici - specificeret på risikotype

Langå Sparekasses markedsrisiko er relateret obligationsbeholdningen, der anvendes til placering af likviditet. Beholdningen er udenfor handelsbeholdningen, hvorfor kapitalgrundlagskravet opgøres under kreditrisiko.

8. Operationel risiko

Langå Sparekasse er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici, som er: "Risiko for tab som følge af uhensigtsmæssigheder eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici".

For at reducere risikoen for at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Langå Sparekasse anvender basisindikatormetoden til opgørelsen af kapitalgrundlagskravet til de operationelle risici. I 2016 udgør den operationelle risiko 11,22 % af de samlede risikovægtede poster.

De operationelle risici udgør 60,1 mill.kr., hvilket giver et kapitalgrundlagskrav på 4,8 mill.kr. Langå Sparekasse gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor, vil der blive taget højde herfor under sparekassens opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag/solvensbehovet.

9. Eksponeringer mod aktier m.v. der ikke indgår i handelsbeholdningen

Langå Sparekasse har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, IT, investeringsforeninger m.v. Langå Sparekasse påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendig for at drive et mindre pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende uden for handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandele hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. De løbende omfordelinger udgør i helt overvejende grad de handler, der gennemføres med selskabernes aktier. Dermed betragtes omfordelingerne som det primære marked for aktierne. Dagsværdien fastsættes derfor som omfordelingskursen (typisk indre værdi), og aktierne indgår som niveau 2-input (observerbare priser).

Langå Sparekasse regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt - afhængigt af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

For øvrige unoterede aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Aktier uden for handelsbeholdningen sektorselskaber (1.000 kr.)

Primo beholdning	22.928
Nettotilgang	1.305
Kursgevinst/ tab	+1.617
Ultimo beholdning	25.850

Som følge af, at urealiserede gevinster/ tab indgår i resultatopgørelsen, medregnes de også i kernekapitalen.

En ændring på 10 pct. af den opgjorte markedsværdi på aktier uden for handelsbeholdningen vil påvirke resultatet før skat med 2,5 mill. kr.

10. Eksponering mod renterisici i positioner, der indgår i handelsbeholdningen

Langå Sparekasses renterisiko indenfor handelsbeholdningen består primært af renterisiko på obligationer.

Renterisikoen beregnes på baggrund af varighedsmål, defineret som en generel ændring i renten på 1 procentpoint (standard rentechok). Renterisikoen opgøres løbende via sparekassens risikostyringssystemer. Pr. 31. december 2016 er den samlede renterisiko inden for handelsbeholdningen opgjort til 4.477 t.kr.

I Langå Sparekasses solvensbehovsproces vurderes yderligere, om sparekassens samlede renterisiko medfører, at der skal afsættes yderligere kapital. Renterisikoen en for handelsbeholdningen stresses i disse beregninger med en renteændring på 2 procentpoint. Risikoen vil i en sådan situation være højere.

Den vil være 8.918 t.kr., hvorfor dette beløb er solvensreserveret i stedet.

11. Aflønningspolitik

Langå Sparekasses bestyrelse har vedtaget en lønpolitik, som er godkendt af repræsentantskabet. Sparekassen udbetaler ikke variable løndelev til bestyrelse eller direktion. Ud over direktionen er der ikke defineret nogen væsentlige risikotagere.

Sparekassen har ved udformningen af lønpolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Nærmere oplysninger om den samlede løn til ledelsen med underspecifikation fremgår af noterne i årsrapporten for 2016. Denne kan ses på Langå Sparekasses hjemmeside.

Ingen personer i Langå Sparekasse har en løn på over 1 mio. EUR i regnskabsåret.

12. Gearing

Med henblik på at undgå overdreven gearing er det fastlagt i CRR-forordningens artikel 429, at pengeinstitutter skal opgøre og offentliggøre gearingsgraden. Gearingsgraden defineres som

$$\text{Gearingsgrad} = (\text{Kernekapital} / \text{den samlede eksponering}) \times 100.$$

Gearingsgraden skal være større end 3 %. Langå Sparekasse har fastlagt det mål, at gearingsgraden skal være større end 8 %. Direktionen er forpligtet til straks at underrette bestyrelsen, såfremt gearingen kommer under 8 %.

Opgørelse af gearingsgraden pr. 31.12.2016

1000 kr.	Saldo
Aktiver	1.030.954
Del af aktiver fratrukket i kapitalgrundlaget	-10.406
Uudnyttede kreditfaciliteter (vægt 10%)	8.354
Ikke-balanceførte poster – garantier m.v.	160.369
Eksponeringer i alt	1.189.271
Kapitalgrundlag	117.130
Gearingsgrad (Leverage Ratio LR45)	9,85

13. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker

Kreditrisikoreduktion

Et væsentligt element i styringen af Langå Sparekasses kreditrisiko er at reducere risikoen i de enkelte engagementer ved at tage pant i sikkerheder.

De hyppigst forekommende former for pantsætning er pant i fast ejendom og biler. Dertil kommer pant i finansielle aktiver i form af aktier, obligationer og investeringsbeviser.

Langå Sparekasse har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelser prioriteret at modtage finansiell sikkerhedsstillelse inden for følgende hovedkategorier:

- Indlånsmidler
- Obligationer / gældsinstrumenter
- Aktier og anparter
- Investeringsforeningsbeviser

Inden for fast ejendom tages der hovedsagelig pant i private beboelsesejendomme og ejendomme til brug for virksomhedens drift.

Langå Sparekasses kreditpolitik og forretningsgange sikrer en løbende overvågning af sikkerhedernes værdier, og at værdiansættelsen af sikkerhederne foretages under hensyntagen til sikkerhedernes realisationsværdier.

Sparekassens aftaler med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at sparekassen har adgang til at realisere ejendomme og værdipapirer, såfremt kunderne ikke opfylder deres betalingsforpligtelser.

Langå Sparekasse har således faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at sparekassen har en forsvarlig og kalkuleret kreditbeskyttelse af sine udlån. De pågældende procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning.

Ved kreditgivning til erhvervs-kunder etableres endvidere fordringspant eller virksomhedspant, når det giver mening. Derudover stiller sparekassen som udgangspunkt krav om selvskyldnerkaution fra indehaveren, når virksomheden drives i selskabsform.

Derudover sikres udlån også ved pant eller transport i livsforsikringer og forsikring ved tab af erhvervsevne.

Garantier

Langå Sparekasse har pr. 31.12.2016 ikke anvendt garantier som kreditreducerende middel ved opgørelsen af de risikovægtede poster.

Afdækning af kreditrisiko med finansielle sikkerheder

Langå Sparekasse anvender i overensstemmelse med reglerne i CRR finansielle sikkerheder til afdækning af kreditrisikoen. Skemaet nedenfor viser for hver enkel eksponeringsklasse sikkerhedernes dækning, dvs. den fuldt justerede størrelse af sikkerhederne inden for hver enkel eksponeringsklasse.

Kreditrisikoreducerende finansielle sikkerheder fordelt på eksponeringsklasser

Eksponeringsklasse	Sikkerhedens værdi
1.000 kr.	
Detaileksponeringer	2.148
Selskaber	608
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	0
Eksponeringer ved misligholdelse	241